

Tudom, a látogatási láz alább fog hagyni. Nem csak azért s főleg nem azért, mert mi már túl vagyunk azon, hogy a látogatásaikban kifejezésre jutó érdeklődést, szeretetet személyesen látogatásainkkal viszonzni tudjuk, hanem azért, mert ez az élet törvénye.

Fel lehet róni kívülállóknak a mi róvásunkra is sok mindent: többek között pl. azt is, hogy — noha a régi „vad“ házasság 75 %-át sikerült felszámolnunk“, maga a házasságkötés és a családi életvitel szabados szelleme lényegében nem sokat erkölcsösödött, hanem inkább új „korhű“ megoldásokat kapott. Utalok itt az ingázó ifjúság számára jelentkező sok kísértő alkalomra (kursza).

S mi, ezeknek a felrhatóknak dacára, nem tudjuk sem magunkat, sem Kadácsot, sem Ürmöst megfosztani attól a bizonyosságtól, hogy amit mi ott magunkból szétsugároztunk, azt onnan kitörölni nem lehet, csak továbbsugározni.

Ha volt életünknek tartalma s napi erőfeszítéseinknek értelme, annak ez az egyedüli forrása. S hátralevő napjaink nyugalmanak nem az-e a biztosítéka?

* * *

Lőrinczi László önéletrajza itt megszakad, befejezetlen maradt. Szerzője 1981. október 24-én, 83 éves korában elhunyt. Október 27-én helyezték örök nyugalomra a székelykeresztúri timafalvi temetőbe.

Egyed Emese

„MI KÖZUNK HOZZÁD, NÁZÁRETI JÉZUS?”

A kérdés Jézussal csatázik, régi, de nyugtalanít ma is. Most is.

De — kedves társaim a Készülődésben — hadd kezdjem messziről; hadd adjak időt a gondolatoknak, hogy megtalálják érvényes jelentésüket; és a sejtéseknek, hogy bizonyossággá váljanak.

Hadd kezdjem Nápollyal, ahol már hetek óta apró jászlak barkácsolásával készülnek családapák és utcai árusok az ünnepre; Velencével, ahol farsangra gyűlnek már az arany-ezüst álarcok, és ahol az őslakók hagyományos körben ünnepelnek majd meghitt Karácsonyt; tudják,

hogy olyankor sirályok ülnek az oszlopfőkre Márk szárnyas oroszlánjai mellé, és gyökereikről álmodnak a palotákat tartó évszázados azúrkék szilfacölöpök.

Hadd folytassam Újvidékkel, a háború árnyékában élő barátaimmal; és azokkal, akik földönfutók lettek, akik fölé nem borít fedelet a békeség. Akik szeretnének ünnepelni, de szétfoszlottak reményeik; sok két-ségbeesett emberrel, akiket személyesen nem ismerek, de akiket, mert adventkor érzéseink figyelmesebbek: egyre bizonyosabban ismerek.

Mert — Jézus van. Átala, egymástól távoli gyarlók, egymásra találhatunk.

Ezeknek az ismerős, szenvedő ismeretleneknek ajánlom szavaimat. A következő gondolatmenetet pedig a *Zsoltárok könyve* segíti kiforrott igéivel, és a talán legrégebbi evangélium, a Márk írása szerint való.

A Márknak tulajdonított Jézus-történetben kétszer hangzik el szinte ugyanúgy az imént címbe emelt, kételyt, lázadást, kényszeredettséget kifejező kérdés.

Először a kapernaumi zsinagógában, egy olyan ember szájából, „akiben tisztátalan lélek volt“:

„Mi közünk hozzád, Názáreti Jézus? Azért jöttél, hogy elpusztíts minket?“ Mk 1,24.

Másodszor a gadaraiak földjén kikötött Jézus elé borul így egy sírboltokban és sziklák közt bujkáló, önmagának is terhére levő ördögös ember:

„Mi közöm hozzád, Jézus, a magasságos Isten Fia?“ Mk 5,7.

Nyomasztó példázatok, mondhatja a szemembe bárki.

Nem tekintjük magunkat tisztátalanoknak, még kevésbé ördögösöknek. Sokkal inkább azonosulunk azzal a tükörképpel, amely egyik Dávid-féle Grádicsok énekében kínálkozik:

„Uram, nem fuvalkodik fel a szívem,
nem kevély a tekintetem.
Nem törekszem arra, ami túl nagy
és elérhetetlen nekem.“ Zsolt 131,1.

Mégis: kicsit kényelmetlen, hogy ilyen hamar és ismét itt van ez a Karácsony. A gondolatát sem állhatjuk az ördögös ember lebírhatalan démon-légiójának: de valami belső dacosság miatt úgy érezzük, mint-ha... időszerűtlen lenne ez a mindegyre megszületni kívánó Jézus.

Hiszen gondolnánk a bájos és saját gyermekeinktől is ismerős kisdedre; de lehetetlen csak a kisdedre gondolnunk; tudjuk a *folytatást*. A fényes arcú gyermek tekintetében meg kell látnunk a majdani árvaságot is, a szenvedést, a megtöretést. Legnagyobb tetteinkben felelősséget vál-

lalhatunk valamiért, valakiért: Ő a felelősség felső határára eljutni született: a párnás kezű, derűs újszülött többre képes, mert többre hivatott — vagy többre küldetett — mint mi, földi álmélkodók.

Maga az engesztelő áldozat, maga a Megváltás. Pusztulás, mely a jóságot érte miattunk.

Pünkösöd is, reménység is, persze; de valljuk be: hajlamosabbak vagyunk csak a keresztfáig látni, majdani temetőnkig, tapintható tárgyi dolgokig.

Egyébért is kényelmetlen ez a sürgető Karácsony.

Mert szokás szerint készülődni kellene rá, és hogyan? Meg szeretnők adni a közösen elköltött vacsora módját; de többet kell dolgozni, ravaszkodni, utánajárni — esetleg lemondani, hogy jusson a családnak kalács és elvárt ajándék. Köszöntő lapokat küldenénk azoknak, akik messze vannak, és drága a bélyeg. Talán erősebb lesz az önzésnél a szeretet, hazajönnek a távolra szakadtak és nincs, nem lesz amiből méltóképpen vendéget fogadni . . .

És itt a város, csoportos életünk viharvert színtere; a város légköre sem nevezhető az alkalomhoz illőnek. Érzik benne a fiatalság egyre keserűbb szobor- és eszményörző makacssága: zsoldárfoszlányok és gertyafüst, hallgatás. Feldereng elharapott szavainkban az elnéptelenedő falvak és a beomlott iskolák délibábja és annyi rossz minden; érzik a levegőben a kétségbeesés, a tehetetlenség, a gyűlölet és a gyűlölködés, a fásultság, a lemondás, a kiszolgáltatottság.

Mondom a zsoltár szavait, de bizonyára nemcsak a magam felismerését:

„olyan vagyok, mint bagoly a romok közt.

Almatlan vagyok és oly magányos,
mint madár a háztetőn.“ Zsolt 102,7,8.

Máskor azt kérem, de csak néma szóval, de perzsa-öböli, temesvári, vajdasági kegyetlen Karácsonyoktól rettegve már ezután mindig:

„Ments meg, Uram, a gonosz emberektől . . . kik rosszat terveznek szívükben, nap mint nap háborúságot szítanak!“ Zsolt 140,2,3.

Az ellenség alakját felismerni: erre kialakult már bennünk az éleslátás. Megnevezni — ehhez is van talán földi bátorságunk.

De vajon hányan vagyunk olyanok, akikben életre kelt a bizakodás hajlama is, akik mint a meggyógyított vak, nem csak az embereket látjuk a találkozás után „mint valami járkáló fákat“, hanem magát a csodatevő reménységet is? Túl a hazai ködön és kisebbségi keserűségen, bénító közállapotokon, rossz hangulaton.

Kolozsváron, mi tagadás, rosszkedvű ez az Advent. És ha csoda nem történik bennünk, elkapkodott, felületes: hazug lesz a Karácsonyunk.

Elidegenedés ez is. Mondhatnók: bálványimádás.

Politikai fétisek, érzelmi bábok dédelgetése és rettegése; a rombolás betessékelése legszentebb kertjeinkbe. Elidegenedés, mi volna más, hogy nem marad percünk, mosolyunk este, figyelmünk és játékkedvünk nappal a gyermekek számára; hogy nem jut segítségre, szóra időnk az itt felejtett töpörődő anyókáknak és apóknak. Egy városi főhivatalnok, egy eszelős pártvezér minden alkalmi átkát följegyezzük, üzöttek és gyöngék vagyunk; nos mi helye értelme volna itt egy titokzatosan mosolygó, idejétmúlt betlehemi csecsemőnek?

„Mi közünk hozzád, Názáreti Jézus?”

Vajon kire vonatkozik ez a többes szám? Az evangéliumban bizonyára az ember és a gonosz átmeneti közösségére. A mi esetünkben az emberi társadalom és a vak reménytelenség megalkuvó együttesére.

A másik esetben: „Mi közöm hozzád, Jézus?”, a kiabáló önelégültség egyedül a gonosz hangja. A megszállott ember csodaváró reménye szavak helyett néma gesztusok révén nyer kifejezést. „Amikor távolról meglátta Jézust, odafutott, leborult előtte.”

Nemsokára zenét hallunk, ami egyértelműbb vágyakozás a tökéletesség felé, mint a szavak.

Előtte pedig verseket. Gyermekektől, fiataloktól. Egy-egy találkozás nyelvi emlékeit, hiszen Balassi Bálinttól Király Lászlóig, Petőfitől Babitsig ugyanaz történt e vallomások szerzőivel: Istent keresték és Jézussal találkoztak.

A költő viselkedése a vers, vetem közbe; leborulása, kiáltása, vágya és magányossága igazán versben nyer hiteles alakot.

De nem is a versszerzőkkel próbálnak azonosulni az itt összegyűlt fiatal és bátor versmondók, hanem a megérezett versbeli őszinteséggel, a várakozás mindent betöltő érzésével. Örülnek egy már megtalált igazi szónak, verssorrá lett *válasznak*.

Mert a készülődés — maga ez az Advent is — meg-megújuló kérdés. Olyasmit jelent, mint s mi végre vagyok a világon. De inkább, vagy ezzel egyszerre: mi végre vagyunk. Hiszen tőlem függ, kivel oldom föl egyedüllétemet, a gyűlölet démonaival vagy Jézus révén a jósággal.

„Legyen bennetek só, és békeességben éljeteek egymással” — idézi Márk evangélista Jézus szavait. Mk 9,49. Nemcsak a régi tizenkét tanítványra vonatkozik a szelíd parancs.

Vonatkozik a Mátyás korabeli és a mai kolozsvári bírókra, szerbekre és bosnyákokra, magyarokra és — magyarokra.

A rabság, amelyben élünk, és amelynek tudata így Karácsony táján felerősödik, bizony nem természetes. Nem törvényszerű a teremtett világban. Hitelenségünk türelmetlenné tesz; tévelygőbbé, mint amilyen a hegy- és sírkamralakó ördögös volt. Rabságunkban is van személyes karácsonyi vágyunk. Hogy valaki, aki nekünk kedves, gyógyuljon meg,

valaki térjen haza, valaki boldoguljon; netán olyasmi, hogy kerüljön ki ennek vagy annak a csoportnak az igaza. Vagyis győzzön itt holnap a mai legyőzött.

Hát a karácsonyi adni vágyásunk?

Az, amiről Vörösmarty ír *A szegény asszony könyvében*; Dsida Jenő pedig akkor, amikor arról töpreng, *Miért borultak le az angyalok Viola előtt*.

Nem Babits Jónásának sértettsége, „Mi közöm nekem a világ bűnéhez?” —, hanem a szándék, amely maga is segíteni próbál a legközelebbi szenvedőn; elbizonytalanodás és elbizakodottság között félúton a felelősség felismerése, az adni mindig lehet öröme. Valami ahhoz hasonló, amit a nyomorúságban veszteglők esedező zsoltára már átélt.

„Lelkünk megmenekült, mint a madár, a madarász töréből. A tör összetört, és mi megmenekültünk.“ Zsolt 124,7.

Dr. Kovács Lajos

„TI VAGYTOK A VILÁG VILÁGOSSÁGA”

Mt 5,14—16

Ebben az áhítatos órában, mely a magyarsárosi gyülekezetben történelmi jelentőségű ünnepet jelent, amikor az ünnepi istentisztelet keretében négy ifjú lelkészünk felavatására és hagyományos úrvacsorai szertartásra kerül sor, arra a gyülekezet minden tagjához közel álló kérdésre szeretnék feleletet adni, hogy mit jelentett a legkorábbi keresztény gyülekezetekben, mit jelentett a hosszú évszázadok során és mit jelent ma Jézus-tanítványnak lenni.

Az evangéliumok tudósítása szerint Jézus nyilvános tanításainak kezdetén maga köré tanítványokat gyűjtött, bizalmas munkatársakat választott. Példaadó tanítómesterünk őket, akik az ő közvetlen hallgatói és missziói tevékenységének részesei voltak, a só mellett a világossághoz hasonlította, akiknek az a hivatásuk, hogy az Istennek tetsző, magasrendű élet lényegét az ő tanításainak szellemében továbbadják, és önmagukból fényt, világosságot árasztva, az eszményi élet, az Istenországa eszméinek hordozóivá válva, a tanítvány nevezetre méltóknak bizonyuljanak.

Jézus fellépésében, tekintetében, szavaiban, mondanivalójában, egész lényében volt valami egészen rendkívüli, lenyűgöző, megragadó, amit az egyik evangélista ebben a tömör jellemzésben találóan így fejezett ki: „Elálmélkodtak az ő tanításain, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van“.

A jézusi örömmüzenet lényege néhány szóban így összegezhető: szeresd az Istent, a gondviselő édes jó Atyát és szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Amit akarsz, hogy az emberek veled cselekedjenek, mindazt te is úgy cselekedd velük. Légy könyörülő samaritánus; siess segítségére a jerikói úton vérében fetregő embernek, anélkül, hogy nemzeti hovatartozása, társadalmi helyzete vagy politikai felfogása téged a legkisebb mértékben érdekelne.

Mindezt megköveteli a jézusi parancs, amelynek betöltése az előfeltétele annak, hogy az Istenországába belépjünk, az eszményi világhoz közel érkezzünk.